

Utrecht was eventjes Samarkand

In de zomer van 1951 vierde het Utrechtse studentencorps het 63e lustrum van de universiteit met het thema Dsjenghis Khan. Utrecht werd voor die gelegenheid Samarkand genoemd. Samarkand was een stad in het huidige Oezbekistan, die door het mongoolse leger van Dsjenghis Khan in 1220 werd ingenomen en grotendeels vernietigd.

Eind juni 1951 fietste ik met mijn vader over het Janskerkhof en zag daar een gebouw, dat deed denken aan een oosters kasteel. Het bleek het sociëteitsgebouw te zijn, dat getransformeerd was tot een oosters kasteel. Ik vond dat geweldig!

Mijn vader vertelde toen dat er 3 juli een groots spektakel zou zijn op het terrein van het concours hippique, naast de veemarkt achter de Croese-

laan. De koningin zou daar eregast zijn. Daarna zou er een optocht zijn van het leger van Dsjenghis Khan, de machtige en geheimzinnige heerser uit Mongolië, dat de stad in zou trekken.

Drukte

Als ik wilde, mocht ik die optocht wel zien, hoewel die pas laat in de avond zou plaatsvinden. Ik was toen bijna tien jaar. Destijds woonden mijn oom Piet en tante Cor Keizer op de

Croeselaan en de familie sprak af dat zij daar die bewuste avond op bezoek zouden komen. Een gezellige drukte die avond, waar ik en mijn neefjes Pieter Keizer en Frans-Jan André, die respectievelijk elf en twaalf jaar waren, deden alsof wij Mongoolse krijgers waren, uitgedost met lakens en gewatteerde dekens en stokken als speren.

Spannend

Op een gegeven ogenblik stelde Pieter voor eens te gaan kijken of wij een glimp van het spektakel konden opvangen. Hij wist wel een manier om op het terrein te komen, tenslotte was hij daar bekend. Zo gezegd, zo gedaan. Na enig zoeken vonden wij een hek waar geen mensen te zien waren en klommen daar overheen.

Wij kwamen iets verder terecht bij de opstelling van de stoet, die na de voorstelling zou vertrekken. Veel paarden en wij zagen kamelen en zelfs een olifant. Ik vond het enorm spannend en was wel bang dat wij aangehouden zouden worden, maar er werd totaal geen aandacht aan ons besteed door

Het sociëteitsgebouw was getransformeerd tot een oosters kasteel

het zogenaamde krijgsvolk.

Onvergetelijk

Wij probeerden door te dringen tot de nog voortdurende voorstelling om een glimp van het daar nagebouwde stadskasteel en de koningin op te vangen, maar daar werden wij opeens opgemerkt door een politieagent, die met barse stem riep: "Wat doen jullie hier?" Wij maakten rechtsomkeert, holden zo hard als wij konden terug naar het hek waar wij over heen geklommen waren en stonden heel snel weer aan de andere kant van dat hek. Toen pas durfde ik achterom te kijken.

De politieagent was in geen velden of

wegen te bekennen en wij gingen weer naar het huis van Pieter. Ongeveer een uur later, het was al tamelijk laat, kwam de stoet voorbij. Wij waren met de hele familie naar buiten gegaan en lieten het over ons heen komen. De briesende paarden, de walmende fakels, de prachtig uitgedoste personen, de olifant, de kamelen, de aanvoerder Dsjenghis Khan op zijn paard, het maakte op mij (alsook op de andere toeschouwers langs de route) een overweldigende en onvergetelijke indruk.

Henk Hagenbeuk

hhagenbeuk@hotmail.com

Samarkand werd na de verwoesting weer opgebouwd en staat nu op de lijst van werelderfgoed van de Unesco

Brand Los!

In de serie Brand Los! vertelt brandweerman Cor (Cor Kraaijenhagen) over zijn jarenlange ervaringen bij de Utrechtse brandweer. Reageren mag, brand los en stuur uw verhaal naar: redactie@deoud-utrecht.nl of als een brief naar De Oud-Utrechter, Postbus 615, 3500 AP Utrecht.

Centraal Station werd Ijspaleis

Station Utrecht Centraal wordt op het ogenblik stevig onder handen genomen. Hier en daar wordt al iets zichtbaar van hoe het gaat worden en men hoopt dat alles begin 2015 klaar is. 75 Jaar geleden, op 17 december 1938, ontdekte de heer Van Ginkel, die in de rechtervleugel van het Centraal Station woonde, tot zijn schrik dat er in die vleugel brand was uitgebroken.

De gealarmeerde stationsbrandweer was niet meer in staat zonder hulp de brand te blussen. Toen de Utrechtse brandweer arriveerde waren de vlammen door de harde oostenwind al zo aangewakkerd, dat het niet lukte uitbreiding van de brand te voorkomen. Er was onvoldoende watertoevoer, hoewel er in de Leidsche Rijn genoeg water voorradig was.

Het Stationsplein was intussen door de strenge vorst een ijsvlakte geworden en de mannen van de gemeentereiniging waren druk in de weer met het strooien van zand. Een journalist, J. Pohl (destijds verbonden aan het Utrechts Nieuwsblad) vertelde: "Het vroor die avond flink en het beste plaatsje in de huiskamer was op mijn stoel dicht bij de warme kachel. Ik luisterde naar de radio, er werd een gezellig VARA-programma uitgezonden.

Plotseling rinkelde de telefoon en hoofdredacteur Goedhart meldde mij dat er een flinke brand woedde in het Centraal Station. Ik werd gevraagd daarheen te gaan en kreeg te horen dat de fotografen al waren gewaarschuwd." De journalist vertelde later in zijn verhaal dat de vlammen op het eerste perron hoog oplaaiden en lekten aan de houten bedekking van de overkapping. Maar er was ook een vlammenzee op de bovenverdieping waar verschillende spoorwegdiensten hun kantoren hadden. De olie-jassen en helmen van de brandweer blikkerden in het schijnsel van de straatverlichting. Ondanks de felle kou waren de mannen in volle actie. Er sijpelde water uit de lekkende slangen en dat bevroor gelijk als het in aanraking kwam met de ijsskoude bestrating. De brandweer stond voor een moeilijke taak, het station was een

enorm tochtgat waar de ijzige noord-ooster het vuur nog meer aanwakkerde. Kriskras over het Stationsplein lagen de talloze slangen en de autospuiten pompten met alle macht het water er doorheen.

Ijspalen

In korte tijd veranderden de slangen in onhandelbare ijspalen en het blussingswerk werd bovendien belemmerd door te weinig druk op de waterleiding en de ijzige wind, waardoor het water niet voldoende hoogte bereikte. De brandweer had de taak het vuur in het noorden in te sluiten. Zo probeerde men de nieuwe hal te behouden. De honderden toeschouwers, die op veilige afstand werden gehouden, zagen hoe het afdruipe water op de niet brandende delen van het gebouw in grillig gevormde ijspegels veranderde. Langzaam werd het gebouw omgetoverd in een fantastisch ijspaleis. De restaurants van het station waren inmiddels gesloten. Het water begon door de plafonds te druipen en men was bang dat ze zouden bezwijken. De stationsdienst probeerde zoveel mogelijk de

verkoop van plaatsbiljetten te laten doorgaan. Het was zaterdagavond en er waren veel treinreizigers die nog verder moesten. Helaas moest men daar ook mee stoppen, omdat het middengebouw dreigde in te storten. Administratie, plaatsbewijzen en laden met formulieren werden met man en macht naar buiten gesjouwd. Het publiek dat naar de treinen ging, werd zonder kaartjes op het perron toegelaten en moest later aan de conducteur betalen. Duizenden nieuwsgierigen en belangstellenden kwamen de volgende dag het 'IJsstation' bewonderen. Journalist J. Pohl had in het Utrechts Nieuwsblad zijn vermoeden uitgesproken dat de brand waarschijnlijk door kortsluiting was ontstaan in de dienstwoning van Van Ginkel. De dochter van Van Ginkel belde met de mededeling dat de brand was ontstaan in het midden van het station ter hoogte van de klok. Daarop volgde een rectificatie in de krant.

Tip van Cor: Kijk, als u in een gebouw bent waar veel mensen zijn, waar de nooduitgang is. Zo kunt u bij een calamiteit snel het pand verlaten.

